

DE BA

ZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Joff II : 1a, Vlaagt de bazuin!

Vrijdag 2 Augustus 1901.

Hagg. I : 4, Is het door u lieben wel de tijd / dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóór uit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adresseeren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukker der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. — Binnenlandsche Ruilbladen, Inzenden Stukken en Werken ter recensie aan den HOOFDREDACTEUR, Dr. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

CLASSICALE EXAMENS.

Op herhaald schrijven van brs. **Candidaten maken wij de Class. Vergaderingen en hare Scribae er attent op, dat wij, sinds het Kerkblad niet meer geregeld verschijnt, dikwerf geen Officieel Bericht van den uitslag der Class. Examens ontvangen. In het belang der Kerken en der betrokken personen verzoeken wij daarom, die Berichten ons als vroeger toe te zenden; wij zullen ze even gaarne plaatsen.**

RED.

PLAATSELIJKE KERKEN

GEESTEREN-GELESLAAR, 25 Juli 1901. Wij zijn verblijd, daar wij van onzen beroepen Heider en Leeraar, den Welcerv. heer J. Lugtigheid, v. d. m. te Hendrik-Ido-Am-bacht, het bericht ontvingen, dat Z. Eerw. na rijp beraad en veel gebeds tot God, tot beslissing was gekomen en met vrijmoedigheid onze roeping aannam. Onze wensch en bede des harten is met Z. Eerw., dat de Heere dit besluit met zijn zegen kronte, en hem stelle tot bloei en opbouw zijner gemeente alhier.

Namens den Kerkeraad,
A. J. NEGERINK, Scriba.

NOORDWIJK a Zee, 28 Juli 1901. Zondag na den godsdienst werd, onder leiding van den W. Ew. heer Ds. Buitenhuis van Vreeswijk, met weten van onzen Consul, uit een te voren gemaakt drielid door de mansleden verkozen, en door den kerkeraad bevestigd, de W. Ew. heer Dr. B. Wielenga van Westmaas. Het is onze wensch en bede, dat wij spoedig mogen hooren: ik kom tot u.

Namens den Kerkeraad,
J. MAASDIJK, Scriba.

WADDINGSVEEN, 28 Juli 1901. Heden was het voor deze kerk een blijde dag. Na 15 maanden herdeloos te zijn geweest, hadden wij het voorrecht, dat in den morgengodsdienst onze beroepen Heider en Leeraar, de Welcerv. heer E. H. Broekstra, bevestigd werd, met een gepaste rede door zijn vriend, den Welcerv. heer J. H. Meijering, predikant te Katwijk a/d. Rijn, naar aanleiding van 2 Cor. 11 : 2. Des avonds verbond zich de bevestigde aan de gemeente, naar aanleiding van Efeze

6 : 19. Dat de Heere, de Koning zijner kerk, hem tot een rijken zegen stelle voor dit deel zijns wijngaards, Gode tot eer. Voorts onzen dank aan onzen geachten Consul, Ds. T. Sap en al de Predikanten, Candidaten en Studenten, die ons tijdens de vacature gediend hebben.

Namens den Kerkeraad,
H. KEMPKIS, Scriba.

P. S. Het adres van onze kerk is voortaan: den Welcerv. heer E. H. Broekstra, Predikant.

HOLLANDSCHEVELD, 29 Juli 1901. Gisteren maakte onze geachte Leeraar aan de gemeente bekend, dat hij eene roeping had ontvangen van de gemeente te Westremden. Geve de Heere, dat hij met volle vrijmoedigheid voor deze roeping bedanke, om vander onder 's Heeren zegen in dit deel van zijn wijngaard te blijven arbeiden.

Namens den Kerkeraad,
S. BOOTS, Scriba.

ZUIDHORN, 28 Juli 1901. Heden was het 25 jaar geleden, dat onze geachte en geliefde Leeraar Ds. H. Scholten den herderstaf onder ons opnam. De Heere heeft ons onder Z. Eerw.'s bediening gezegend, zoodat de gemeente meer dan verdoebeld is. Zij werd al dien tijd opgebouwd door het Woord onzes Gods en Z. Eerw. mocht zich een plaats in de harten verwerven, die Leeraar en gemeente op het nauwst aan elkander verbindt. Des namiddags werd den Leeraar door de gemeente biddend Ps. 134 : 3 toegezongen. De Heere spare Z. Eerw. nog lang voor de zijnen en voor de gemeente.

Namens den Kerkeraad,
P. BAKKER, Scriba.

WESTMAAS, 29 Juli 1901. Beroepen naar Noordwijk Dr. B. Wielenga, predikant alhier.

Namens den Kerkeraad,
ADR. V. D. BERG, Scriba.

WESTER-EMDEN, 29 Juli 1901. Zondag 21 Juli na de godsdiensttoetsing werd met toestemming van alle manslidmaten tot Herder en Leeraar onzer gemeente beroepen de Welcerv. heer Ds. A. van Dijk te Hollandscheveld.

Namens den Kerkeraad,
J. KUIPERS JR., Scriba.

VRIJHOEF-DE-GREVELDUN-CAPELLE, 30, 7, 1901. De Welcerv. heer Ds. A. Brummelkamp, van Deventer tot ons gekomen, werd verleden Zondag tot zijn dienstwerk alhier ingeleid door onzen Consul Ds. Visser te Sprang, die tot tekstwoorden had Spreuken 13 : 17b. Onze nieuwe Leeraar sprak naar aanleiding van Ps. 122 : 9. Moge het Z. Eerw. ge-

schonken worden om met de gemeente wederkeerig het goede voor elkander te zoeken, om des huizes des Heeren, onzes Gods wil!

Namens den Kerkeraad,
D. N. V. N. DER SCHANS, Scriba.

ROTTEVALLE, 30 Juli 1901. Zondag maakte onze geachte Leeraar, de Eerw. heer Dr. K. Bakker, de gemeente bekend, eene roeping te hebben ontvangen van de Geref. kerk te Liessens. Het is de wensch en bede van kerkeraad en gemeente, uit zijn mond te hooren: ik blijf bij u.

Namens den Kerkeraad,
J. A. DE VRIES, Scriba.

De heer C. van Gelderen, Candidaat aan de Theol. school, die 18 Juli slaagde voor het Doctoraal Examen bij de Philos. Fac. der Universiteit Leipzig, verzoekt ons te melden, dat hij hoopt, weldra in het vaderland terug te keeren om zich ter beschikking te stellen van de Geref. kerken, bij welke hij op 3 Augustus 1899 door de Classis Zwolle werd beroepbaar gesteld. Preekverzoeken vóór Zondag 25 Aug. of later gelieven Kerkeraden te adresseeren naar Zwolle, Diezerstraat 11. — Red.

CLASSEN.

Classis Enkhuizen.

Classicale vergadering Dinsdag 27 Aug. te Enkhuizen. Aanvang 12 uur. Punten voor het Agendum in te zenden vóór 13 Aug. bij den Correspondent VAN ANKEN.

Urk, 29/7'01.

Classis Alkmaar.

De Classis Alkmaar zal D. V. vergaderen op Donderdag 29 Augustus te Noord-Scharwoude. Aanvang voormiddags 9 ure. Punten voor het Agendum gelieve men vóór 15 Augustus te zenden aan Ds. J. W. Wechelaar te Alkmaar.

Namens de roepende Kerk,
J. SCHOONHOVEN, Praeses.
G. BARTEN, Scriba.

Noord-Scharwoude, 29 Juli 1901.

Classis Ommen.

De Classis Ommen heeft in haar vergadering van 25 Juli l. l. den Eerw. heer A. v. d. Vegt, Candidaat in de Heilige Godgeleerdheid aan de Theol. school te Kampen, na gehouden praeparatoir-examen, met algemeene stemmen beroepbaar gesteld voor de Geref. kerken in Nederland.

J. V. HENTEN, Scriba.

ONTVANGSTEN.

Prov. kas voor Hulpbeh. kerken in Overijssel.

Vroomshoop coll.	f 8.15 ⁵	Heerse A coll.	f 7.74
Lutten "	6.44 ⁵	Lemele "	— 7.4 ⁵
Deventer,		De Penningm.,	
30 Juli 1901.		SCHEPS, v. d. m.	

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Collecten.

Arnhem f 23,05

Contributies en Giften.

Door Ds. F. Staal van N. N. te Kollipsplaat f 5.

De Penningmeester,
van de Theologische School,
Dr. H. FRANSEN.

Voor de Zending o. Heid. & Moh.

Door Ds. Oegema, gev. in 't kerkz. te Wildervank	f 2,50	dito f 3, dito f 10, dito f 2, en dito f 1,	
samen			
P.C.'s-Gravenhage A f 192,70		P.C. Haren	f 18,50
" Diever	62,54 ⁵	" Hoogkerk	28,08
" Schoondijke	39,49 ⁵	" Exinge	41,95
" Ten Boer	41,52	" Zuidwolde, Gr.	36,14
" Zuidbroek	18,50	" Groningen B	23,76 ⁵
			16,91 ⁵

N.B. Vermeld in de Bazuin geschiedt alleen op verzoek.

Doersborgh,

29 Juli 1901.

B. DE MOEN,
Quaestor.ONMIDDELLIJKE WEDER-
GEBORTE.

XV.

Nog opmerkelijker dan het gevoelen van Maccovius, is dat van Voetius over het verband van roeping en wedergeboorte. Maccovius liet het n.l. in het midden, op welken tijd de uitverkorenen werden wedergeboren. Hij zeide, dat de kinderen der geloovigen gedoopt moesten worden, omdat sommigen hunner den H. Geest hadden, of ook omdat zij allen, niet de inwendige, maar toch de uitwendige, of de verbonds-heiligheid deelachtig waren. Daarom kon hij dan ook zeer gemakkelijk als regel stellen, dat de roeping aan de wedergeboorte voorafging.

Maar Voetius was van meening, dat alle uitverkorenen, die uit geloovige ouders, in het verbond geboren werden, ook in hun jeugd, vóór den doop, werden wedergeboren. Wel vindt hij er eenig bezwaar in, om dit ook aan te nemen bij zulke uitverkorenen, die jaren lang, zelfs tot hun 30e, 50e of 70e jaar toe, in de zonde leven en dan eerst tot bekeering komen. Maar hij neemt de mogelijkheid aan, dat het zaad der wedergeboorte, in de eerste levensdagen in het hart gezaaid, zoolang werkeloos onder de aarde verborgen blijft.

En hij helt het liefst tot deze gedachte over, omdat volgens de H. Schrift de kinderen der geloovigen met hunne ouders de beloften Gods

deelachtig zijn, omdat anders besnijdenis en doop tot ijdele teekenen worden verlaagd, en omdat alleen langs dien weg de argumenten tegen Wederdoopers enz. hun kracht behouden. Niet alleen zulke kinderen, die van hun jeugd af toonen, dat zij het leven der genade deelachtig zijn, maar ook anderen, zooals Abraham, Manasse, de zondares in Luk. 7, de moordenaar aan het kruis, Cornelius, Lydia, Augustinus, Luther, die op lateren leeftijd bekeerd werden, waren volgens Voetius hoogst waarschijnlijk in hun jeugd reeds wedergeboren. Zelfs is het, naar zijne meening, ofschoon men beter doet, zich van een beslist oordeel te onthouden, geen alleszins verwerpelijk gevoelen, dat een uitverkoren kind wordt wedergeboren op hetzelfde oogenblik, dat het gegeneerd wordt. (Disp. Sel. II 402—468.)

En desniettemin, ofschoon men op grond van deze overtuiging van Voetius anders verwachten zou, laat hij toch in de orde des heils de roeping aan de wedergeboorte voorafgaan. Hij erkent, dat de uitverkoren kinderen der geloovigen worden wedergeboren zonder uitwendige roeping, t. a. p. 434. Hij geeft zelfs toe, dat ook bij volwassen personen de wedergeboorte plaats kan hebben, zonder dat het Woord vooraf of ermede gepaard gaat, t. a. p. 461. Maar als hij de heilsweldaden met elkander in verband zet en ordent, plaatst hij toch de roeping vóór de wedergeboorte.

Zoo omschrijft hij de wedergeboorte als die daad Gods in uitverkoren, door Christus verlost, in actieven zin gerechtvaardigde en geroepen zondaren, waardoor Hij hen verandert van de verdorvenheid der zonde tot een nieuw leven, t. a. p. 436. Verzoening, rechtvaardiging, aanneming tot kinderen in objectieven zin gaan vooraf. Dan volgt de roeping. En daarna komen wedergeboorte, heiligmaking, heerlijkmaking, t. a. p. 433. De roeping is n.l. die weldaad, waardoor God de goederen des verbonds voorstelt en aanbiedt; de wedergeboorte maakt den mensch geschikt, om ze deelachtig te worden, t. a. p. 464, 452. De oorzaak der wedergeboorte is tweërlei; de physische oorzaak is de kracht Gods, maar de zedelijke oorzaak, dat is die oorzaak, welke alzoo heet, omdat zij aan de eerstgenoemde oorzaak vooraf gaat of ermede gepaard gaat, is de roeping, t. a. p. 449. De zaligmakende, krachtadige roeping gaat in orde aan de wedergeboorte vooraf, maar in tijd valt zij ermede samen en vergezelt zij haar, t. a. p. 452.

Niet anders oordeelt Maccovius. Hij noemt het de gewone meening van de Gereformeerde Theologen, dat de doop bij uitverkoren kinderen de wedergeboorte als reeds geschied onderstelt (Theor. pract. Theol. VI 3, 31.) Voorts erkent hij, dat God wel in bijzondere gevallen alleen inwendig roepen kan zonder het Woord, VI 2, 19. Maar als hij de orde der heilsweldaden aangeeft, laat hij wederom

de roeping aan de wedergeboorte voorafgaan.

Nadat Maccovius in zijne dogmatiek den persoon en het werk van Christus behandeld heeft, gaat hij over tot de leer van de toepassing der heilsweldaden. Eerst spreekt hij daarbij over de natuur der toepassing en zegt o. a., dat het middel der toepassing de dienst des Woords is, VI 1, 13. Vervolgens brengt hij de roeping ter sprake, waarbij hij opmerkt, dat de bijzondere roeping, welke alleen den uitverkorenen ten deel valt, ten eerste aan de wedergeboorte voorafgaat en dan niets bij hen onderstelt, en ten tweede er op volgt en dan de wedergeborenen opwekt tot geloof en bekeering VI 2, 17. In het volgend hoofdstuk handelt hij dan over de wedergeboorte en omschrijft haar als die daad des Heiligen Geestes, waardoor Hij aan uitverkoren, verlost en geroepene menschen, het allereerste levensbeginzel instort, waardoor zij den Zaligmaker kunnen aannemen, VI 3, 6.

Ook bij Comrie kan er ten slotte geen twijfel bestaan over de orde, waarin hij roeping en wedergeboorte tot elkaar heeft geplaatst. In zijne Verklaring van den Heid. Katechismus (ed. Nijkerk 1856) bl. 358 v. heeft hij in den breede behandeld de vraag: of er voor de levendigmaking en instorting van het waar zaligmakend geloof, dat ons wederbaart en tot nieuwe schepselen maakt, niet eenige voorafgaande geschiktheden, hoedanigheden en werk-

zaamheden van onze zijde voorgaan, als voorbereidingen tot de levendigmaking en instorting van het geloof?

Ofschoon Comrie nu alle eigenlijke voorbereidingen voor de wedergeboorte in Pelagiaanschen en Remonstrantschen zin zoo kras mogelijk verwerpt, meent hij toch, dat er van eenige voorbereidingen voor de wedergeboorte in goeden zin, in den zin van de Engelsche Godgeleerden, gesproken mag worden, omdat er niets klaarder is, dan dat de Geest eerst de wet gebruikt om den zondaar te dooden, door derzelver eisch en vloek in de conscientie te doen indringen, om den zondaar te benaauwen, te verschrikken en te doen wanhopen, om ooit of ooit door iets in zichzelf tot de genade te komen, voor en aleeer Hij het Evangelie gebruikt om hem levendig te maken bl. 367.

Hieruit blijkt het gevoelen van Comrie reeds ten duidelijkste. En hij zet dit dan vervolgens nader uiteen. Het is wel niet het Woord zelf, dat den mensch wederbaart, maar het is toch Gods onmiddellijke kracht in hetzelfde, die de ziel aanraakt en wederbaart, bl. 165. De Heilige Geest werkt het ingewrochte geloof door het Woord en wekt het daarna tot de geloofsdaden op, bl. 398. Natuurlijk geldt dit volgens Comrie alleen van bejaarden. Maar bij dezen neemt hij toch aan, dat het Gods gemeene weg is, om altoos de wet op de conscientie van bejaarden eerst te gebruiken en daarna door het Evangelie hen levend te maken, bl. 370, 371.

Meer schrijvers aan te halen, is overbodig werk en loont de moeite niet. Alleen zij het vergund nog van één belijdenisschrift melding te maken, dat in de Gereformeerde kerken opgesteld werd, nadat de strijd over den kinderdoop uitgestreden en de onderscheiding van wedergeboorte en bekeering algemeen in de Theologie opgenomen was.

Het is de belijdenis van Westminster, dagteekend uit het jaar 1645. Deze handelt in hoofdstuk X over de krachtadige roeping en laat daarin zeer duidelijk de roeping aan de wedergeboorte voorafgaan. Zij zegt n.l., dat God al diegenen, die Hij ten leven heeft verordineerd, en hen alleen verwaardigt krachtadig te roepen door zijn Woord en Geest op zijn bepaalden en welangenaamen tijd uit den staat der zonde en des doods tot de genade en de zaligheid door Jezus Christus. En Hij doet dat, door hun verstand te verlichten, zoodat zij op geestelijke en zaligmakende wijze de dingen Gods verstaan; door hun steenen hart weg te nemen en een vleeschen hart hun te schenken enz.

De krachtadigheid dezer roeping is alleen te danken aan Gods vrije en bijzondere genade, en niet aan iets voorgezien goeds in den mensch, want deze is bij die roeping geheel lijdelijk, totdat hij, door Gods Geest levend gemaakt en vernieuwd, bewaard is om aan die roeping te beantwoorden en de aangeboden genade aan te nemen.

Dit is als het ware de regel, dien de Westminster Confessie over de roeping aangeeft. Daarna laat zij er nog op volgen: uitverkoren kinderen, die in hun jeugd sterven, worden wedergeboren en behouden door Christus door middel van zijn Geest, (die werkt, wanneer, waar en hoe Hij wil), evenals ook al de overige uitverkorenen, zooveel als er voor de uitwendige roeping door den dienst des Woords onvatbaar zijn.

Zonder aarzeling mag beweerd worden, dat de Westminster Confessie op dit punt de meening weergeeft, welke in de Gereformeerde kerk en Theologie over het verband van roeping en wedergeboorte heerschende was. Men gaf gaarne toe, dat de H. Geest bij kinderen en in enkele andere bijzondere gevallen wederbaren kan en werkelijk wederbaard zonder het Woord. Maar de orde des heils werd niet naar deze gevallen bepaald. Hoe veelvuldig zij waren, ze werden toch als uitzonderingen behandeld. De regel werd ontleend aan de volwassenen, die eerst geroepen en daarna werden wedergeboren. En zoo ging algemeen in de dogmatische behandeling de roeping aan de wedergeboorte vooraf.

BAVINCK.

DORDSCH.

Welke geest de mannen der Synode van 1618/19 bezield heeft, blijkt o.a. zeer duidelijk uit het *Besluit*, dat zij aan de Vijf Artikelen tegen de Remonstranten hebben toegevoegd.

Heel dat *Besluit* is waard, gelezen en herlezen te worden. Wij nemen er het volgende uit over.

Na de lasterlijke beschuldigingen, tegen de Gereformeerde leer ingebracht, verworpen te hebben, gaat het *Besluit* aldus voort:

„Daarom zooveel, als er den naam onzes Zaligmakers Jezus Christus godvruchtiglijk aanroepen, die betuigt deze Synode van Dordrecht door den naam des Heeren, dat zij van het geloof der Gereformeerde kerken willen oordeelen, niet uit valsche getuigenissen, die hier en daar samengeraapt zijn; ook niet uit private of bijzondere spreken van sommige, zoo oude als nieuwe leeraren, die dikwijls ook ter kwader trouw aangehaald of verdorven en in een verkeerd zin verraaid worden; maar uit de publieke belijdenissen der kerken zelf, en uit deze verklaring der rechtzinnige leer, die met eendrachtige overeenstemming van alle en een iegelijk lid der geheele Synode bevestigd is.”

„Ten laatste vermaant deze Synode alle mededienaars in het Evangelie van Christus, dat zij zich in het verhandelen van deze leer, beide in scholen en kerken, godvruchtiglijk en godsdienstiglijk gedragen; dezelve zoowel met tong als met pen, tot Godes eer, tot heilichheid des levens en tot vertroosting der ver-

slagene gemoederen richten; dat zij met de Schriftuur, naar de gelijkmatigheid des geloofs, niet alleen gevoelen maar ook spreken; en eindelijk van alle zulke manieren van spreken zich onthouden, die de palen van den oprechten zin der H. Schriftuur, ons voorgesteld, te buiten gaan, en die den dertelen sofisten rechtvaardige oorzaak geven mochten, om de leer der Gereformeerde kerken te beschimpen of ook te lasteren.”

Dit zijn gulden woorden, die ten allen tijde behatiging verdienen.

Zij houden in:

1°. dat over wat Gereformeerde leer is, geen bijzondere meening van dezen of genen leeraar, maar alleen de publieke belijdenis der Gereformeerde kerken te beslissen heeft.

2°. dat de behandeling der Gereformeerde leer zoowel in de scholen als in de kerken, zoowel met de pen als met de tong geschieden moet in een godvruchtigen geest en zich een praktisch doel moet stellen, n.l. de eere van Gods naam, de heilichheid des levens en de vertroosting der verslagene gemoederen.

3°. dat men bij die behandeling zich moet aansluiten, niet alleen in de zaken, maar ook zelfs in de woorden, aan de Heilige Schrift, en alle spreekmanieren vermijden moet, die de voorgechreven palen van den zin der H. Schrift te buiten gaan.

Erg scholastiek klinkt dit alles niet, maar het is daarom niet te minder Gereformeerd.

HANDELSCHOOL.

Met groot genoegen hebben wij vernomen, dat er op 2 Sept. a.s. te Rotterdam eene Christelijke Handelsschool geopend zal worden.

Er deden zich wel bezwaren voor, en het scheen zelfs, dat er vooreerst van de oprichting van zulk eene school niets komen zou.

Maar de Vereniging voor Middelbaar-, Handels- en Voorbereidend Hooger onderwijs, die voor een paar jaren te Rotterdam werd opgericht, nam toch op 25 Juli l.l. het kloek besluit, om op den ingeslagen weg voort te gaan en nog dit jaar met de inrichting eener eerste klasse een aanvang te maken.

In de Rotterdamse Gereformeerde Kerkbode heet dit terecht een heuglijk feit.

Aan zulk eene school op Christelijken grondslag bestond reeds jaren lang, vooral in de tweede koopstad van ons land, eene dringende behoefte. Tal van ouders wonen er daar en in de omgeving, die hun zonen voor kantoor en handel willen opleiden en die ervoor terugdeinzen vanwege de ongelooflijke omgeving, aan welke zij ze moeten toevertrouwen.

Er is dan ook geen twijfel aan, of deze school zal eene toekomst hebben, indien het bestuur maar zorgt voor eene waarlijk Christelijke opvoeding en dienengevolge ook voor deugdelijk en degelijk onderwijs.

En als die school er is en een paar jaren bestaan heeft, laat dan de bovengenoemde Vereniging voortgaan en tot de oprichting eener Christelijke Hoogere Burgerschool besluiten.

Ook daaraan bestaat eene schreiende behoefte. Gymnasia hebben we voorloopig genoeg; en beter is het, om de bestaande Christelijke Gymnasia te steunen, dan om door stichting van nieuwe aan de oude afbreuk te doen.

Maar eene Christelijke Hoogere Burgerschool bestaat er nog niet. In weerwil dat er vroeger en later eens een opwekkend woord gesproken en eene poging ertoe beproefd werd, is het er totdusver nog niet toe gekomen.

Dat mag zoo niet blijven, te minder, omdat, naar het schijnt, de opleiding onzer zonen hoe langer hoe meer van de Gymnasia naar de Burgerscholen wordt overgebracht.

Laten daarom de broeders in Rotterdam de opgenomen taak met kracht volvoeren. Zij behoeven menschelijke wijze gespreken, aan succes niet te twijfelen.

Naar wij vernemen, hebben zich nu reeds onderscheidene leerlingen voor de Handelsschool, die in September geopend wordt, aangemeld. Er zullen er zeker nog meer bijkomen, vóór de opening plaats heeft.

En als men zorg draagt, dat de school reeds het eerste jaar door deugdelijk onderwijs, goede orde en tucht en Christelijken geest zich kenmerkt, is het zoo goed als zeker, dat het aantal leerlingen van jaar tot jaar zich uitbreiden zal.

Moge daarom op de school in rijke mate de zegen des Heeren rusten! En worde de opening eener Christelijke Handelsschool weldra door die van eene Christelijke Hoogere Burgerschool gevolgd!

Wie meer inlichtingen over deze belangrijke zaak verlangt, of ook een leerling op deze nieuwe school wil plaatsen, vervoeg zich tot den heer A. M. Molenaar, Schiekade, Rotterdam.

BAVINCK.

WAT JEZUS VAN ZIJNE DISCIPULEN EISCHT.

„Toen zeide Jezus tot zijne discipelen: Zoo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op, en volge Mij.” MATH. 16: 24.

III.

Toen Naömi van de Moabitische velden naar Bethlehem terugkeerde, werd zij gevolgd door hare schoondochters Orpa en Ruth. Orpa had ongetwijfeld een vriendelijk, hartelijk karakter. Zij had haren nu overleden man innig bemind; zij was aan hare schoonmoeder verkleefd; het scheiden viel haar zwaar; zij besloot, met haar te trekken. Toen Naömi echter een- en andermaal er op aandrong, dat zij terug keeren zou, ging zij, hoewel weenende, en na haar schoonmoeder omarmd te hebben, tot hare goden en haar afgodisch volk.

Ruth had, behalve eene binnelijke gaardheid, een hart, bewerkt door Gods genade. Wellicht was Naömi tot hare bekeering het middel geweest. Was zij door haar onderwezen in den weg des heils, zij was met geestelijke banden aan haar verbonden; en toen nu de ure der keuze sloeg tusschen het verlaten van haar volk en hare goden, of van hare vriendin, gevoelde zij zich zoo vast aan Naömi verkleefd, dat zij de beproeving doorstond. De overwinning harer ziel sprak zich uit in dit woord: »Val mij niet tegen, dat ik u zou verlaten, om van achter u weder te keeren. Waar gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten; want uw volk is mijn volk, en uw God mijn God!”

Zulk eene getrouwheid aan Christus voegt den Christen.

Het is waar, er is veel moeilijks verbonden aan het discipelschap van Christus; maar hij is aangenomen op voorwaarde, dat hij een kruisdrager zou zijn.

De zonde is de vruchtbare moeder van jammeren, aan haar is het te wijten, dat er zooveel ellende op deze aarde wordt gevonden. Heeft eenmaal een Eden hier beneden gebloeid, waar de ellende vreemdelinge was, sinds lang is het spoorloos verdwenen. Door de ellende op den voet gevolgd, drukte de zonde van stonden aan hare sporen in het menschelijk hart en op het menschelijk gelaat. Tranen werden gestort, zorgen gedragen, angsten gekend, rouwkleederen geweven, graven gedolven. De zonde ontnam den mensch het aardse Paradijs, sloot voor hem het hemelsche, maakte hem balling op aarde. Geen huis zonder kruis, geen hart zonder smart. Job getuigde:

»Een mensch van eene vrouw geboren, is kort van dagen en zat van onrust”; Jakob verklaarde: »Weinig en kwaad zijn de dagen van de jaren mijner vreemdelingschap,” en Mozes heeft verzekerd, dat het uitnemendste van ons leven, moeite is en verdriet. De mensch met de zonde tevrede, is van ellende afkeerig. Hij wil scheiden, wat God heeft samengevoegd, zondaar zijn en niet als zondaar behandeld worden; den zwijmbeker der ongerechtigheid wil hij naar hartelust ledigen, maar haar bitteren nasmaak niet proeven. Het leed is in zijn aard straf, en wijst heen naar de straf aan gene zijde der graven. De discipel van Christus heeft ruimschoots deel aan den levensstrijd, menigvuldig zijn vaak de tegenspoeden, die hij ontmoet op zijn weg, naar de straf is voor hem in kastijdig verandert. Christus droeg eenmaal de straf der zonde; de sterfdag van den waren Hoogepriester werd de verzoendag voor al de zijnen. Paulus heeft gepredikt: »Zoo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn.”

Er is echter in den tekst sprake van het leed, dat den Christen van wege zijn Christendom overkomt. Wij hebben te denken aan den Satan. De afgevalen engel kon het niet verdragen, dat het eerste menschenpaar in vrede leefde. Hij vernam met wrovel, dat God den Verlosser zenden zou. Hem, den machtige, zou de vangst ontnomen worden. Dit zou alleen daardoor geschieden, dat Hij, die de waarachtige God is, mensch werd, om den Satan te bestrijden, te binden, te overwinnen. Wat tegenstand heeft die vijand ten allen tijde betoond! Hoe onvermoeid heeft hij getracht de vervulling van Gods beloften te voorkomen! En als de Christus geboren was, hoe heeft hij op allerlei wijze gepoogd, het werk der verlossing te verijdelen. Met enkel haat beziel, gunt hij geen schepsel heil. Hij zoekt den zondaar van Christus af te houden. Een Christen bemoeilijkt hem, waar hij slechts kan. Hij begeert hem te verslinden, of tot zijn bondgenoot te maken. Hij slaapt nimmer, geweld en list zijn zijne wapenen. Onheilge gedachten werpt hij in de ziel; zondige plannen doet hij vormen; vurige pijlen zendt hij af; wondende vuistslagen doet hij gevoelen. Voorwaar, zoo fel belaagde Faraö Israël niet, als de duivel den Christen bestookt.

Wij hebben te denken aan de wereld, aan de kinderen der ongehoorzaamheid. »Gij zult van allen gehaat worden om mijne wil,” heeft Jezus voorspeld. Hier spult de laster zijn vergif; daar wordt de dolk des verraads in het lijdende hart geboord. Hier moet een glimlach verstrikken; daar een dreigende blik ontroeren; hier stoot men met koelheid terug, waar de liefde wil omarmen; daar spant men valstrikken voor het geloof en de deugd. Valsche broeders doen vaak niet het minste ons lijden, en het kruis drukt het zwaarst, als handen het op de schouders ons laden, op wier steun men had gerekend in den strijd voor waarheid en recht, voor de eeuwige beginselen uit God.

Helaas, in hen, die met ons uit éénen bloede zijn gesproken, hebben wij vaak vijanden te zien, die ten bloede toe ons bekampen. De wereld heeft Christus' getrouwen in hunzige kerken gesloten, naar brandstapels gevoerd, voor wilde dieren geworpen. Zij wierp Daniël voor de leeuwen, en de drie jongelingen in den gloeienden oven; zij wierp Jeremia in den kuil, en zaagde Jesaja aan stukken; zij heeft Paulus te Lystre gesteenigd, te Filippi gegeeseld, te Athene bespot, te Korinthe gelasterd, te Efeze verjaagd, te Jeruzalem geketend, te Caesarea gekerkerd, te Rome onthoofd. Zij heeft de aarde dronken gemaakt van het bloed, en behandelt nog, die zich het getuigenis van Christus niet schamen, alsof zij vogelvrij-verklaarden waren. Waar het vuur der vervolging niet flimmerende uitbreekt, daar smeult het in het verborgene. Druip ook het moordschavot niet van het bloed der martelaren, dreigt kerkerfoltering den waren Christen niet, worden, als weleer, de schuimende stroomen van een ziedenden hartstocht over hem uitgespot, men sluit hem uit, en werkt hem zooveel mogelijk tegen.

Wij hebben te denken aan eigen vleesch. Het vleesch begeert tegen den geest. De groote Paulus klaagde het meest over zijne inwonende verdorvenheid. Ach, wat ongerechtigheid heeft de Christen in zijn hart! Ook bij het bekoorlijkste weder woelen de zeege-drochten op den bodem der zee. De Christen durft het slechts zijnen God belijden, wat er omgaat in zijn binnenste. Helaas! wij zien eene andere wet in onze leden, dan de betere wet des gemoeds en telkens neemt de zonde ons in hare strikken gevangen. Dikwerf is er afmattende kamp, waar de keuze, alleen naar Gods wil en de stem des gewetens te hooren, bestreden wordt door de aanloksele der zonde. Onge-loof en twijfel doen niet zelden een hevigen storm ontstaan; dorheid en onkunde bezorgen vaak het rouwkleed over de gestorven hope, altoos op aarde in het vuur der eerste liefde te zullen leven. Bij al wat de Christen moet lijden hier beneden, is zijn hart niet de minst schuldige oorzaak te noemen, en Paulus klaagde verstaanbaar: »Ik, ellendig mensch, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?”

Wij hebben te denken aan den Heere. Tot beproeving en oefening des geloofs, is soms Gods gunst voor een kleinen tijd verborgen. De klagelijke klachte wordt dan gehoord: »Waarom verbergt Gij uw aangezicht voor mij, en waarom houdt Gij u als een vijand?” De bede stijgt dan omhoog: »Verberg uw aangezicht niet voor mij, en keer uwen knecht niet af in toorn, en begeef mij niet, en verlaat mij niet, o God mijns heils.” Wel is »het licht voor den rechtvaardige gezaaid, en vrolijkheid voor den oprechte van hart;” maar niet altijd geniet hij het vrolijke licht. Job, van wien de Heere zelf eens zeide: »Niemand is op de aarde gelijk hij; een man, oprecht en vroom, godvreezend en wijkende van het kwaad,” kwam in zoo bangen toestand, dat hij uitriep: »De Heere heeft mijnen weg toegemurd, dat ik niet kan doorgaan, en over mijne paden heeft Hij duisternis gesteld. Zie, ga ik voorwaarts, zoo is Hij er niet, of achterwaarts, zoo vernem ik Hem niet; als Hij ter linkerhand werkt, zoo aanschouw ik Hem niet, bedekt Hij zich ter rechterhand, zoo zie ik Hem niet.” Ook in die wegen heeft de Heere den godvruchtige veel te leeren. »Hij geest een iegelijk zoon, dien Hij aanneemt, en Hij kastijdt dien, dien Hij lief heeft.”

NOTTEN.

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN.

DEN WELDADIGE VERGELDING GEDAAN.

XXXVII.

Jezus openbaart ons eene verborgenheid, deze namelijk, dat de vergelding van de diensten der liefde, den armen heiligen bewezen, reeds voor den grooten dag der vergelding, te weten, onmiddellijk na den dood een aanvang neemt.

Hij doet dit in de gelijkenis van den rentmeester, Luk. 16. Men weet, dat hij dezen man aan al de zijnen, bepaaldelijk echter aan de rijken onder hen,

ten voorbeeld stelt, en hun ernstig aanraadt, om hem na te volgen. Met elken rijke toch gaat het als met dezen rentmeester; er komt een tijd, dat hem ontbreken zal. In den arme kan ieder rijke zich in een spiegel zien, wat hij wezen zal, als de dood hem alles wat hij heeft ontnemen zal; maar slechts onvolkomen, want de armste heeft zijn lichaam toch nog, maar de doode heeft zelfs geen lichaam meer. Handelde nu de rentmeester verstandig door den tijd, gedurende welken hij de goederen zijns heeren nog onder zijn bereik had, wél te gebruiken, en ten koste van zijn heer anderen uit diens goederen te verrijken. — Jezus raadt ons aan hetzelfde te doen. De rijke trouwens bevindt zich in gelijken toestand als de rentmeester; hij wordt straks door den dood van zijn rentmeesterschap ontzet, maar heeft de goederen Gods toch nog onder zijne berusting, gelaten als zij hem zijn om hem te beproeven, of hij ze in zijn welbegrepen belang gebruiken zal. Nam de rentmeester het hem niet toekomend goed zijns heeren om er zich vrienden uit te maken, teneinde er zouden zijn, die zijn zijner zouden aantrekken, als hij straks dakloos en arm zou zijn, laat de rijke discipel van Jezus hetzelfde doen. Hij make zich uit den aardchen mammon Gods arme kinderen tot vrienden, tot schuldenaars, die hem wat te vergelden hebben. Strikt genomen, heeft hij van zichzelf niets om te geven; hij is een rentmeester, geen eigenaar, en — een rentmeester, die straks van zijn post wordt ontzet! Rijke! bedenk het, tegenover menschen moogt gij eigenaar van het uwe zijn, en er van kunnen zeggen tot uwen naaste: het is het mijne, niet het uwe; tegenover God hebt gij geen eigendomsrecht; uw goed is zijn goed, en de reden, waarom uwe goederen straks van uwe hand worden genomen, ligt juist daarin, dat gij ze beschouwd hebt als waren zij de uwe, vergetend, dat gij er slechts beheerder van waart. 't Is enkel vergunning Gods, dat gij geven moogt; weet dan, dat gij niet het uwe, maar het zijne geeft, als gij uwe handen tot den arme uitbreidt, opdat gij niet meent iets verdienstelijks te doen; wat verdienste toch ligt er in het weldoen uit eens anders goed? Daarom, dat het zoo gemakkelijk valt uit eens anders goed te geven, handelt de rijke meer dan dwaas, als hij van de hem geopende gelegenheid om zich de heiligen tot vrienden te maken geen gebruik maakt. Wat zijn lot dan wezen zal, heeft Jezus ons getoond in de gelijkenis van den rijken man, die naliet om Lazarus door betoon van weldadigheid aan zich te verbinden, ofschoon hij, om tot hem te komen, niet verder behoefde te gaan dan de poort van zijn paleis. Hij kwam eenzaam en verlaten in de andere wereld aan; niemand trok zich zijner aan, want niemand had hem iets te vergelden. Engelen droegen Lazarus' ziel opwaarts naar Abrahams schoot; maar op den rijken man stonden geene engelen te wachten. Maakt u dan vrienden uit de goederen dezer wereld, opdat zij u, als u ontbreken zal, mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen.

Nu mag men het oneens zijn over de vraag, wat dat »ontvangen in de eeuwige tabernakelen” in zich houdt, zoo veel zal elk toch toestemmen, dat de rijke geloofge, na zijn ontslapen, alvast loon zijner weldadigheid ontvangt in diensten, hem door de hier van hem beweldadigde arme heiligen bewezen. Dit te weten is ons voor ons oogmerk genoeg. Er blijkt kennelijk uit, dat de rijke na dit leven den arme evengedood noodig heeft als de arme den rijke hier. Rijke Christen! uw hart behoeft slechts op te houden te kloppen, en de rollen zijn omgekeerd. De arme Lazarus, u voorgestaan naar den hemel, is een rijke geworden. Er wordt hem naar u gevraagd; hij moet dienen als getuige alvorens de vraag beantwoord wordt, of uw geloof zijne oprechtheid heeft betoond in werken der weldadigheid, aan hem bewezen. En blijkt het uit uwe werken aan Christus' leden, dat gij Christus zelven liefgehad hebt, dan zal de begeerte van hun hart om u vergelding te doen, hun worden gegeven. Zij mogen aan den rijken broeder het werk der engelen doen, hem het welkom toeroepen, en hem in hun midden eene plaats geven. Zoo behoeven de armen niet in eeuwige schuldenaren hunner rijke broeders te blijven; de schuld wordt vereffend, en de ongelijkheid opgeheven. Wat teeder bestel Gods! En waarlijk, meer ontvangen de rijken van de armen terug, dan zij aan de armen hebben gegeven. Het zegt iets om in tijd van nood, als er geen voedsel, geene kleding, geen onderdak is, door's broeders hand van het noodige te worden voorzien, maar dit alles is weinig, vergeleken bij wat het zegt, om bij de aankomst in de onbekende wereld, vrienden te vinden, die eene plaats voor ons hebben in hunne tenten, van welke wij weten, dat zij niet meer afgebroken zullen worden; geen welkom zoo zoet als hun welkom. Rijke Christen! men

predikt u, dat de engelen u wachten ginds aan den tegenovergestelden oever van de rivier des doods; het zij zoo, maar vraagt men u wel eens, of gij ook reden hebt om te hopen, dat de Lazarussen er u wachten? Bij de Lazarussen de engelen; wie zouden ze anders dragen naar Abrahams schoot; maar u wachten geene engelen, zoo er geene armen u wachten.

Wij kunnen zelfs nog verder teruggaan, en zeggen, dat de rijke reeds aan deze zijde des grafs van den armen vergelding ontvangt. God heeft den armen uitverkoren om rijk te zijn in het geloof. Zijne armoede zelve werkt mede om hem in het geloof rijk te maken; hijzelf weet het best, wat strenge, maar ook wat nuttige oefenschool de armoede voor zijn geloof is. Rijk in geloof, is hij ook rijk in ondervinding, niet slechts van zijne eigene zwakte en ongelooft, maar ook van de verzoeken van de verzoeken Gods, van den strijd des geloofs tegen het ongeloof, van de werkzaamheden zijns harten met de beloften, van worstelingen der ziele in den gebede, van kennelijke uitredingen uit de benauwdheid. God geeft bovendien den armen gemeenlijk meer geestelijk licht en rijkere geestelijke gaven dan anderen. Is het niet, opdat zijne armoede den rijkere niet afschrikken zou om gemeenzaam met hem te zijn, en er iets aan hem zou wezen, wat tot den omgang met hem aanlokken zou? Is het niet, opdat de arme reeds hier iets te vergelden zou hebben? Ja, in geestelijken zegen geeft hij den lichamelijken zegen terug. 't Is waarlijk in hun eigen belang, dat de apostel de rijken in deze tegenwoordige wereld vermaant om gemeenzaam te zijn met wie maatschappelijk beneden hen staan, en door weldadigheid hun hart voor zich te winnen; in den geestelijken zegen, aan de gemeenschap met den armen broeder verbonden, oogsten zij meer in, dan zij in lichamelijke zegeningen op den akker zijner armoede hebben gezaaid.

O wonderlijke liefde, die er den mensch toe brengt, om zich uit het vergankelijke goed eene onvergankelijke vriendschap te werven, en het dienstbaar te maken aan de volmaking van de gemeenschap der heiligen!

Wij behoeven thans niet meer te vragen, waarom God op den heiligen bodem der gemeente armen en rijken elkander ontmoeten doet.

VAN ANDEL.

Gereformeerd Traktaat-Genootschap "FILIPPUS."

"Altijd overvloedig in het werk des Heeren."
1 Cor. 15: 58.

Ann het einde van een zeer leerzame en tevens troostrijke beschouwing gekomen, aangaande de opstanding der dooden, besluit Paulus zijn onderwerp met een belangrijken wenk voor het praktische leven. "Zoo dan, mijne geliefde broeders," aldus roept hij hun toe, "zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere." Hij wil zeggen: Al wordt de waarheid Gods, en bij name de opstanding des vleeschelooch, blijft gij staan op het eenig en eeuwig fundament der waarheid, op hetwelk gij door genade geplaatst zijt; want ik heb u duidelijk doen zien, dat zij geen kunstig verdichte fabelen zijn nagevolgd.

Zijt ook onbewegelijk; wordt niet door eenige verzoeken of verdrukkingen bewogen om afgetrokken te worden van het geloof en de hoop, die God aan zijn volk heeft verleend. Laat geen vrees voor vervolging u afkeerig maken om Christus onvoorwaardelijk aan te hangen.

Zijt altijd overvloedig in het werk des Heeren; d.i. onvermoeid en onvermoeibaar in datgene, wat tot uw eigen opbouw in het geloof, alsmede wat tot zaligheid van anderen dienen kan. Wast derhalve op in het geloof; hebt een warm hart voor Gods Kerk; betoont innig medelijden met Jood en Heiden, en laat het aangezicht des Heeren voortdurend ernstig door u worden gezocht.

Zijt in dit werk altijd overvloedig; d.i. zonder ophoud; met heiligen ernst; met teedere liefde; en in diepe afhankelijkheid van God.

Alzoo werkzaam, konden zij zeker wezen, dat hun arbeid met Gods zegen zou worden bekroond. Als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere. Hiervoor was de opstanding des Heeren hun ten waarborg; zij immers is Hij gebleken de Christus te zijn; Wien alle macht was gegeven in den hemel zoowel als op aarde, die in staat is om allen tegenstand te breken, en de pogingen, die met het oog op Hem worden aangewend, met zijnen onmisbaren zegen te kronen.

Deze Apostolische vermaning hebben we allen ten zeerste te behartigen; nademaal er zooveel in ons en rondom ons is, wat ons schoorvoetend zou doen voortgaan, ja ons in den weg der waarheid zou kunnen doen wankelen, en in den arbeid der liefde zou kunnen doen vertragen.

Wanneer we toch letten op de macht van on- en bijgeloof, die zich op elk terrein van het leven op allerlei wijze openbaart, dan laat het zich zoo goed verklaren, dat het hart wel eens bestormd wordt door de bange vraag: "Is er wel werkelijk een rijk der waarheid en der gerechtigheid; en zoo ja, wat zal er dan van terecht komen?" Of, dat we geneigd zijn om de handen slap en de knieën traag te doen worden, en aan den arbeid in het Koninkrijk des Heeren ons te onttrekken.

Ziet, als zulk een booze geest vaardig over ons wordt, laten we dan denken aan de ernstige vermaning in de aangehaalde woorden ons gegeven. Laten we in de vaste overtuiging, dat de Heere Jezus is opgestaan uit de dooden, en dat er mitsdien eene algemeene verrijzenis des vleeschelooch plaats vinden zal, op den bodem der waarheid onwankelbaar staan blijven; maar ook in het werk des Heeren overvloedig steeds bezig zijn.

Laten we aan de toewijding van Jood en Heiden, van Mohammedaan en Naamchristen, onder biddend opzien tot God, arbeiden.

Laten we dat doen ook door middel van de Traktaatsverspreiding, en daarom dit gezegde werk zooveel mogelijk steunen; steunen door leden voor "Filippus" te trachten te winnen: inzonderheid door ons zelve als lid te doen inschrijven, voor zoover wij op de ledenlijst nog niet voorkomen; maar ook door in eigen persoon Traktaten te verspreiden. Vooral thans, nu bijna alles reist, biedt voor dit heerlijke werk de gelegenheid zich uitnemend aan. En wie er in bezig is, doet telkens de ervaring op, dat, al wordt men een enkelen keer ook al eens ruw bejegend, het in den regel o zoo mee valt. Dikwerf zijn er tien handen voor een om zoo'n blaadje te ontvangen, en o zoo menigmaal worden ze direkt met belangstelling gelezen.

En hoe meer wij het doen, hoe meer wij het gaarne doen, hoe meer wij altijd overvloedig ook in dit werk des Heeren bezig zijn. Maar er moet eerst een begin mede worden gemaakt, en alle begin is moeilijk; maar: al doende leert men, en: wie niet waagt, die ook niet wint. Hier is het wagen al heel gemakkelijk; want een trouw en machtig Helper staat ons ter zijde, een Helper die ons de heerlijke belofte heeft gegeven, dat Hij met ons is alle dagen tot aan de voleinding der wereld; een Helper, die zijn kracht in onze zwakte volbrengt, en die ons de verzekering heeft geschonken, dat wanneer wij standvastig, onbewegelijk zijn, altijd overvloedig in het werk des Heeren, onze arbeid dan niet ijdel zal zijn in den Heere.

Rijnschijk, Juli 1901. E. KROFVELD.

Op het bericht in ons vorig nummer schrijft de heer C. van Gelderen ons, dat hij wel "doctorandus" is, doch nog niet "doctor". Dit eerst na de verschijning zijner dissertatie. Voorts verwijzen wij naar hetgeen reeds onder Kerknieuws gemeld is.

Door Deputaten voor de Correspondentie met de Hooge Overheid is, van verschillende zijden daartoe aangezocht, de vorige week ook een hartelijk schrijven van rouwbeklag en deelneming in zijn verlies aan President Kruger toegezonden.

URK, 30 Juli 1901. 't Was j. l. Zondag voor ons geheele eiland in het algemeen, maar voor de gemeente Urk in het bijzonder, eene vreugdevolle stonde. Drie broeders, door het Afr. Boerencomité afgezonden, waren overgekomen om de gemeente mededeelingen te doen aangaande den hevigen strijd, die de kleine republieken in Zuid-Afrika nog altijd onophoudelijk te voeren hebben, een strijd, welke bij oogenblikken de bange verzoeking in het harte doet oprijzen: Heere! zult ge eeuwiglijk op ons toornen? Hoe lange nog? 's Avonds te half vijf ure trad de pastor loci Ds. J. v. Anken op, na een inleidend woord over Ps. 126 gesproken te hebben, 't woord te geven aan den heer P. J. Kloppers, verdreven onderwijzer aan de Gouvernements-school te klasse te Krugersdorp. Met groote nauwkeurigheid verbaalde hij ons van den strijd, en ondanks de vele jammeren die we hoorden, klonk toch uit zijne woorden ons tegemoet het onwrikbare vertrouwen en het vaste geloof, dat God het zekerlijk in Zuid-Afrika alles reg zal laten kom.

Na den heer Kloppers trad op de heer J. A. Breed, verdreven Kaapkolonist uit Aliwal-North, het type van den echten Afrikaanschen Boer. Bij het begin beloofde hij zijn test te zullen doen om "Hollandsch te spreken". Hoofdzakelijk in het Afrikaansch, waarin hij zich echter heel goed verstaanbaar kon maken, sprak hij eenige oogenblikken over de verschillende gevechten en zijne persoonlijke ervaringen op 't oorlogspad.

Voor al zijn woorden kon men den belanghebbenden Boer leeren kennen, wiens vrouw en 12 kinderen nog alle in Z.-Afrika zich bevinden. Niet met groote welsprekendheid, maar met gloed en overtuiging sprak hij tot ons.

De derde broeder, de heer Rothman uit Colesberg, die in zijn vaderstad de Engelsche vlag heeft neergehaald en vertrap, sprak in de kerk niet, maar deelde ons mede: "Ous kan beter skiet als spreek."

De groote belangstelling sprak genoegzaam uit het feit, dat het reeds zoo groote kerkgebouw overvol was, zoo zelfs, dat niet alleen alle plaatsen waren bezet, maar nog velen, in de "Bewaarschool" staande zonder vermoedelijkheid te kennen, de sprekers onafgebroken volgden.

Kon dit in veler oog een bewijs van nieuwsgierigheid zijn, dat er ook liefde uitsprak voor Afrika's ellendigen en verdrukten, bleek uit de collecte die 163 bedroeg; (de collecte bij den bidstond was f 217).

's Maandagmorgens deed eene groote schare Urkers en Urkerinnen den broeders uitgeleide naar de boot en ze zongen den vertrekken toe Ps. 134: 3.

Geve God de Heere, de Almachtige, dat deze Afrikaansche broeders eerlang in vrede naar hunne dierbaren mogen terugkeeren en Zuid-Afrika vrij worde.

K. v. A.

Urk, 30—7—01.

"WORGKAMPEN."

Zoo noemt de heer H. J. Emous, namens het Christ. Nat. Boerencomité, de gruwelijke vrouwen- en kinderkampen in Z.-Afrika door de Engelschen aangelegd. En zegt er dan van, onder meer:

"Wat wordt daar geleden! Met wat angst wordt daar in den nacht naar het morgenlicht uitgezien. Maar dat licht is geen dage-

raad der verlossing. Het beschijnt slechts machteloze moeders, wier angstig oog te vergeefs de hoop van een weer opwakend leven in hare zieltoegende wichten zoekt te ontdekken. Eer de nacht weer daalt, is de dood al toegereden en er is weer gewezen over een zwijgend offer van honger en koude.

Dat is Engelslands bescherming van de vrouwen en kinderen der mannen, die het maar niet kan doen bukken. Zal het Hollandsch-Afrikaansche volk van helden en martelaren, reeds een eeuw lang verdrukt, vervolgd, voortgejaagd en vermoord, het in gedachtenis houden?

Zal het de namen dier onschuldigen vermoorden in een gedenkboek inschrijven? Zal straks overal, waar kampen geweest zijn, een kunsteloos doodsmonument het volk, dat dan nog leeft en weer geboren wordt, verkondigen, dat het Christelijk Engeland misdaden heeft? Zal het volstandig weigeren, de verbrande hoeven te herbouwen, maar elken puihoop, door een kliprand omgeven, op ieders erf laten staan om te getuigen, met welk eene wilde furie Engelsche wreedheid heeft gewoed? Vergeten mag het niet worden en die sombere teekenen zullen profetieën moeten zijn van den verdienden val der gewelddenaars.

Niemand is er, die niet doorziet, wat Engeland met die kampen beoogt. Het zijn borstweringen, waarachter het zich dekt tegen den aanval der Boeren. Het moeten kampen der ellende zijn, waarin altoos de de doods-klok luidt, waar ontbering en honger heerschen, opdat de harten der mannen en vaders den slotte zullen bezwijken en hunne overgave Engeland weldra verlosse van den onloochenbaren nood, waarin het gekomen is. Welk een voorzichtig verdrag het ook met de hel en de leugen gesloten hebbe, nooit, nooit zal het de wereld kunnen misleiden omtrent zijn doel met die zoo vromelijk vreedzaam betitelde burgerkampen: worgkampen moeten ze heeten. En aan die wereld en voorop aan ons stamverant volk, is thans de taak verbleven om het snood ontwerp te stuiteren."

Daarom mogen we niet afdalen van te roepen en hulp te verleen, zooals zelfs barmhartige en rechtvaardige Engelschen doen.

"CHRIST. LETTERKUNDIG VERBOND."

In September van 't vorig jaar is te Utrecht opgericht het Christelijk Letterkundig Verbond.

Deze Vereeniging, die zich grondt op de Heilige Schrift als het Woord Gods, stelt zich ten doel de geestelijke verheffing van het volk door degelijke producten der letterkunde.

Zij tracht dit doel te bereiken o. a. door haar beginselen en streven te bespreken in een eigen orgaan: Ons Tijdschrift, onder redactie van A. J. HOOGENDIJK, uitgegeven door D. A. DAMEN, te Rotterdam. Zij wenscht de aandacht van het publiek te vestigen op goede letterkundige voortbrengselen, en, zoo noodig, steun te verleenen aan hen, die toonen litterarischen aanleg te bezitten.

Bovendien zou het Christelijk Letterkundig Verbond, overeenkomstig art. 3 zijner statuten, wenschen in vriendschappelijke betrekking te komen met HH. Redacteuren en Uitgevers van Tijdschriften, Week- en Dagbladen, ten einde zijn arbeid in ruimeren kring bekend te doen worden.

De Vereeniging vergaderde 25 Juli te Utrecht; welke vergadering met gebed geopend werd door Ds. Verhoef uit Bodegraven.

De Commissie, die moest onderzoeken, hoe de Vereeniging aanraking zou trachten te verkrijgen met Christelijke bladen en tijdschriften, bracht verslag van haar arbeid uit. Besloten werd aan alle antirevolutionaire en rechtzinnige bladen een circulaire te zenden; ook aan enkele liberale bladen.

Na de pauze hield Ds. C. J. Warners een referaat over het hedendaagsch Tooneel in verband met de Christelijke levensbeschouwing.

Over het referaat van Mej. van der Vlies over "de Roman in de letterkunde" werd de gedachten-wisseling voortgezet.

Waarop de heer W. van Nes de bespreking inleide van de vraag: "Wat betekent de uitdrukking "Christelijke letterkunde"?"

Buitenlandsche Kerken.

Zwitserland. De Zwitsersche afdeeling der Evangelische Alliantie over den Z.-Afrikaanschen oorlog. — De Voorzitter van de Zwitsersche afdeeling der Evangelische Alliantie Th. Iselin te Bazel heeft namens deze afdeeling een schrijven gericht aan de geloovigen in Engeland, om hen op te wekken te doen, wat in hun vermogen is ter beëindiging van den oorlog. Eerst wordt in dit schrijven gewezen op de buitengewoon groote financiële offers, die deze oorlog van Engeland eischt en dan heet het:

"Wij moeten u ook opmerksaam maken op de niet minder groote geestelijke schade, die hieruit over geheel de wereld voor de zaak des Christendoms voortvloeit. Reeds het feit, dat twee Protestantsche volken elkander met de uiterste verbittering bestrijden, en dat in een werelddeel, waar de Heidsche inboorlingen de naaste toeschouwers zijn, kan in het belang der Christelijke Zending niet genoeg betreurd worden en moet in hun oog den naam van Christus oneer aandoen. Daarbij komt, dat door het grootste Protestantsche rijk tegen een klein vrijheidlievend volk van dezelfde afkomst en hetzelfde geloof strijdmiddelen gebruikt worden, die alle beschaafde volken met ontroering en toorn vervuld hebben. Wij denken hierbij vooral aan het verbranden der hoeven, de vernietiging van wat door jaren langen moeilijken arbeid verkregen is, het gruwelijk wreede opsluiten van weerloze vrouwen en kinderen zonder voldoende dekking en voeding.

De zware aanklachten, die in dit opzicht door ooggetuigen tegen de Britsche bevel-

hebbers en militaire machten ingebracht worden, zijn volkomen bevestigd door de officiële verklaringen in het Engelsche parlement gedaan. Daar is van de zijde der reering toegegeven, dat men vrouwen en kinderen honger laat lijden, om op de nog in het veld zijnde Boeren pressie uit te oefenen. En welk een uitwerking deze schandelijke behandeling van die onschuldigen heeft, dat blijkt duidelijk genoeg uit de verschrikkelijke sterfte-cijfers, die de Minister van Oorlog van deze opgesloten kinderen heeft medegedeeld.

Bedenkt gij herbij, dat de ondersteuning, die voor deze ongelukkigen sedert een halfjaar van het vasteland van Europa naar Zuid-Afrika gezonden zijn, van de meeste vrouwenkampen met geweld verwijderd blijven, dan behoeft u niet te verwonderen, dat door geheel Europa en Amerika een geroep van afkeer over deze onmenselijke wijze van oorlog-voeren gehoord wordt. Door al deze dingen valt een smet op Engeland, die door de uitwendige gevolgen en oververingen niet uitgewischt wordt.

Wij Zwitsers zijn sedert lang oprechte vrienden en warme verdeders van Engeland. Wij bedroeven ons daarom zeer over het zinken van uwe natie in de algemeene achting. Als Christenen is ons dit buitengewoon smartelijk. Wij danken aan uw volk menigen geestelijken zegen, gij hebt over de geheele wereld voor de verbreiding van Gods Woord gearbeid. Uwe natie geldt — niet zonder grond — voor de ijverigste vertegenwoordigster van het geloof en van het Christendom. Het is ons smartelijk te hooren, hoeveel uit hetgeen thans door Engeland gedaan wordt, aanleiding nemen, om het Christelijk geloof te verachten en het huichelarij te noemen.

Stuit deze ergeris met alle macht! Treedt manhaftig op ter bescherming van de onschuldige mishandelde! Roep uw volk toe: "die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid." Verheft uwe stem voor het sluiten van een vrede, die ieder het zijne teruggeeft. Wij weten, dat sedert geruimen tijd enkele broeders in uw land, wier getal steeds grooter wordt, in dezen zin hun stem hebben laten hooren. Wij hebben dezen grootmoedigen, onverschrokken strijders voor recht en waarheid, menscheleijkheid en broederliefde in den geest de hand gedrukt en hen door onze gebeden gesteund. Ons gebiedt tot God op, dat eindelijk alle Christenen van Groot-Brittanje zich eenparig tegen deze ergeris verzetten en dat het u gelukken moge, uw volk op den weg van den waren vrede terug te brengen."

Amerika. Het Jubilé van Jongelingsvereeningen te Boston. — De nieuwsbladen hebben ons hier in kennis gesteld met een vergadering van Jongelingsvereeningen te Boston. Wat zij ons daarvan mededeelden, heeft niet weinig ergernis gewekt, omdat men op die vergadering Ds. van Broekhuizen uit Pretoria niet officieel wilde ontvangen en daarentegen met veel gejuich telegrammen van den Koning van Engeland en van Lord Roberts begroette.

Prof. Dosker keurt in "de Hope" deze zaak ten hoogste af en noemt het "een veeg teeken." Hij zegt, dat eerst een telegram voorgelezen werd van Roberts, waarin deze de Jongelingsvereeningen bedankt voor wat zij in den Zuid-Afrikaanschen oorlog gedaan hebben voor de soldaten. Volgens een verslag in de "Observer" werd dit telegram met hartelijk doch niet met daverend applaus begroet.

Ten echter het telegram van Koning Eduard gelezen werd, dat de hartelijke sympathie met en bemoeiding voor de Vereenigingen uitsprak, brak de vergadering los en werd staande gezongen "God save the King." Meer dan 6000 menschen zongen dit Engelsche volkslied en na het zingen ging er een luid hoeraf voor Koning Eduard.

Prof. Dosker veroordeelt dit in deze woorden: "Heel aardig. Och ja, Edoch. In Roberts sprak althans een erkend Christen, een man wiens moreel voorbeeld t. on gaf aan het leger, dat onder hem stond. Hij beteugelde de onzedelijkheid der troepen in Indië en schafte het drankgebruik in het leger in Zuid-Afrika bijna geheel af.

Zijn naam stond echter direct in verband met den Boeren-oorlog; vandaar het zwak applaus. De volksgeest van ons land sprak zich hier uit. In al dat andere kwam ons wuft volkskarakter, onze volksgeaardheid uit.

Wat heeft Koning Eduard, de algemeen bekende rouw, de vijand van alle zedelijkheid, de man van duizend questionabele avonturen, uit te staan met eene Christelijke Jongelingsvereeniging? Bah! Wat betekent zijn goedkeuring, zijn bemoeiding? Niets op aarde!

Het heele dingetje was een Sodomsappel. De zangers van het "God save the King," zullen dat later voelen. Ware het Gladstone geweest, wij zouden zeggen, zing, zing van heeler harte. Wij noemen dit enthousiasme voor een Koninklijk telegram, eenvoudig omdat het dat is, een veeg teeken, een humbug."

Wij verblijden ons, dat dit woord van protest, tegen hetgeen op de vergadering te Boston geschied is, van uit Amerika komt.

Wij moeten er echter bijvoegen, dat Prof. D. van het Christendom van Roberts evenals de heer Iselin van dat van het Engelsche volk te hoog opgeeft. Roberts een "erkend Christen." Waar heeft hij dat getoond? Beteugelen van ontucht en dronkenschap mag hij gedaan hebben en daarin de zedelijkheid bevorderd, maar heeft hij niet hoogst onzedelijk en onchristelijk gehandeld in Z.-Afrika? Het verbranden der hoeven en het opsluiten en uithongeren van vrouwen en kinderen, is dat niet zijn werk? Een "veldmaarschalk-brandstichter" een "erkend Christen" kunnen wij niet rijmen. Zoowel het telegram van Roberts als van Koning Eduard aan de vergadering van Jongelingsvereeningen is in ons oog oneerlijk en dies onzedelijk, want het moet alleen dienen, om in N.-Amerika de gruwelen van den Z.-Afrikaanschen oorlog te bedekken, waarin Roberts en Koning Eduard beiden even schuldig staan.

SCHOLTEN.

Voor de eerste maal werd in April l. l. voor de rechtbank te Liverpool van een sterfgeval ambtelijk getuigenis afgelegd door eene dame, die dokter was. — Zoo iets zal voortaan dus wel meer gebeuren in Engeland, en in het meest conservatieve land.

In Duitschland hebben er veel gemengde, Roomsche-Evangelische huwelijken plaats. In het Groothertogdom Baden zelfs 27 percent. Doch hoewel deze huwelijken veelal in 't voordeel van Rome's vermeerdering waren, vindt dit tegenwoordig niet meer zoo veel plaats. De Jezuïetenpater Krose beweert zelfs, dat de Roomsche kerk daardoor in de laatste tijden 100.000 kinderen verloren heeft.

Eene Zendinge, die de Hindoe-vrouwen evangelizeert, schreef, dat de dood van Koningin Victoria een groot verlies is voor de goede zaak. Het leven der Koningin, en vooral hare liefde voor wijlen haren ge-maal, waren lessen, welke voor die Indische vrouwen van veel invloed waren. Ook vreesden zij, nu na haren dood meer verdrukt te zullen worden.

Te Londen is onlangs een Chineesch boek vertaald door Rev. Woodbridge van den onderkoning Chang-Chih-Tung, getiteld "China's eenige Hoop". Deze gouverneur uit Midden-China weigerde destijds Zendingen te dooden, en is voor de verdraagzaamheid, omdat hij daardoor de oude leer van Confucius meent te bevorderen. Daarom staat hij ook het werk der Zending voor en van het onderwijs, en voorts van de moderne verkeer-middelen, maar ook modern oorlogstuig.

Dr. Griffith gaf op de Jaarvergadering in Januari l. l. der Traktaatvereeniging te Hankoe in China zijn dankbaarheid te kennen, dat hij de dreigende vernietiging van den geheelen Christelijken arbeid 't hierbij gebleven was, ondanks de vele gevallen offers. Onder Gods bestuur was dit te danken aan hooge Chineezers als Liu-Kunyi, Chang-Chi-Tung en Tuang-Fang, maar ook aan de getrouwe geblevenen onder de Chineesche Christenen trots hun lijden; zoodat de geblevenen Zendingen hun werk terstond konden voortzetten en de gevluchten konden terugkeeren.

Van den Turkschen Sultan Abdul Hamid II wordt gemeld, dat hij hoe langer hoe meer bevreemd en achterdochtig wordt. Op het bereiden zijner spijzen en dranken staan de strengste orders. Zij moeten rechtstreeks uit de keuken aangebracht worden in gesloten en verzegelde schotels. Indien hij naar buiten gaat, wordt hij zoo zwaar geëscorteerd, alsof hij een gevangen man is. — Geen wonder, als die "Beheerschers aller geloovigen" menschenlachers uit de Middeleeuwen zijn. Abdul Aziz, zijn oom, was zelfs zoo angstig, dat hij bijna alleen leefde van de eiers, die onder zijne oogen, of die zijner moeder, in daartoe ingerichte gouden kooien gelegd werden.

Voor de Italiaansche arbeiders is door de Evangelizatie eene kerk gebouwd voor de leden, die in de stations Lausanne, Vevey en Montreux verspreid zijn. Er zijn tegenwoordig bijna 200 lidmaten en 50 catechisanten en 82 leerlingen op de twee zondagscholen.

†.

PROVINCIALE DIACONALE CONFERENTIE DER GEREFORMEERDE KERKEN IN ZUID-HOLLAND,

gehouden te Rotterdam, op 20 Juni 1901.

II. (Vervolg van Nr. 28.)

Stelling I. De heer Ter Weeme vraagt, of er nog iets te verwachten is van de opdracht, door de Synode van Dordrecht 1893 in dezen aan een drietal predikanten gegeven en die op de Synode te Groningen dus in 1899 nog niet gereed waren.

De heer Grootveld vraagt, wie "de beginselen moeten bestudeeren", de Diakenen of de gansche gemeente.

De heer Wirts vraagt in aansluiting met den eersten vrager, of wij zoolang ons zelf niet kunnen helpen.

Ds. Landwehr vraagt verlof, ook de tweede stelling reeds te mogen bespreken en stelt dan de wenschelijkheid in het licht, benevens het bedoelde handboek, voor Predikanten geschikt, ook eene praktische hand-leiding voor Diakenen te vragen.

De Referent antwoordt, dat het bedoelde mandaat op de Synode te Groningen niet is verlengd, dat zulk een arbeid niet op den weg der Kerken ligt maar op den weg der Gereformeerde Theologie, dat de bestudeering der beginselen van de Academie moet uitgaan en voorts doorgaan tot de Predikanten, Ouderlingen, Diakenen en daarna ook tot de gemeente, dat wij tot zoolang zelf niets kunnen doen. Het handboek moet er eerst zijn. De Referent heeft geen bezwaar tegen de bijvoeging, door Ds. Landwehr voorgesteld. Maar hij meende bescheiden te moeten wezen en te beginnen met het begin. Hij gelooft bepaald, dat het gewenscht is, dat van deze Conferentie stappen uitgaan.

De Voorzitter vraagt, of zoo iets ligt op den weg van deze Conferentie, dan of meerdere Diaconieën zulk een verzoek hebben te richten tot de Hoogescholen.

De heer Wirts meent, dat er moet worden overgegaan tot een dringend verzoek aan beide Faculteiten, dat er komt een handboek voor de Diaconale vakken der Theologie. Dan is de stoot tot eene beweging onder meerdere Diaconieën gegeven.

Ds. Van den Brink stelt de volgende motie voor, die bij acclamatie wordt aangenomen:

De Provinciale Diaconale Conferentie der Gereformeerde Kerken in Zuid-Holland, vergaderd te Rotterdam, op 20 Juni 1901, overwegende dat er, tot meerdere ontwikkeling van het Diaconaat dringend behoefte bestaat aan een handboek voor de Diacon-

nale vakken der Theologie en eene hand-
leiding voor Diakenen, besluit, deze be-
hoefte kenbaar te maken aan het College
van Hoogleraren der Theologische Facul-
teit van de Vrije Universiteit te Amsterdam
en die van de Theologische School te
Kampen.

De heer Wirts constateert, dat de uit-
voering aan dit Moderamen is opgedragen.
Stelling III. *De Sillevius Smitt* juicht de
bedoeling van den referent toe, maar vreest,
dat een beroep op art. 40 op den verkeerd-
den weg zou leiden tot bespreking der
theorie. Dit artikel toch geldt van zaken.

De heer Dekker (van Hazerswoude) vraagt,
hoe de inleider zich zulk eene vergadering
denkt, als cursus, catechisatie of opleidings-
school.

De heer Ter Weeme verklaart, dat de
Dianonie van Rotterdam B heeft getracht, op
deze wijze te werken. Maar in de praktijk
kon zij niemand der predikanten hietoe be-
wezen. Men heeft toen getracht de onder-
lingen hietoe te vinden, doch ook zonder
enig gevolg.

De Landwehr vraagt of bedoeld wordt een
deel van iedere samenkomst of een deel van
het aantal samenkomsten.

De Referent antwoordt, dat hij eene rui-
mere opvatting van het woord "zaken" heeft.
Hij noemt het ook eene zaak, eene gewicht-
tijke zaak, als de Diakenen in den geest als
bedoeld, met elkander spreken. Hij zou een
aantal afzonderlijke samenkomsten niet dur-
ven aanraden, maar acht het wel mogelijk,
dat men in iedere vergadering wel tijd vin-
den kan, want hij gelooft, dat men veel tijd
verpraat.

Stelling IV. De heer Grootveld vraagt
toelichting van het tweede gedeelte.

De Referent had willen voorschrijven een
afzonderlijken cursus voor Diakenen, maar
dacht, dat de conferentie dit middel, te ra-
dikaal zou vinden. De bedoeling van de
stelling is, dat de Dienaar des Woords moet
leven onder den levendigen indruk, dat onder
deze jongelieden ook toekomstige Diakenen
zitten. En wat de Jongelingsverenigingen
betreft, zij leggen zich meer en meer toe op
het praktische leven. Daar worden allerlei
onderwerpen behandeld, beginselen, rakende
het huisgezin, den Staat en ook de Kerk. De
Jongelingsvereniging denke er aan, dat er
onder hare leden ook toekomstige diakenen
zijn. Wat hij niet in de stelling, maar wel
in het referaat gezegd heeft: er is behoefte
aan flinke degelijke leiding.

De Landwehr stelt eene wijziging van het
laatste gedeelte der stelling voor.

Na eenige bespreking kan de Referent zich
in de volgende wijziging vinden:

"Terwijl de Catechisatie en de Jongelings-
vereniging zich ook hebben te richten op
't aankweeken en ontwikkelen der gaven
voor het diakenambt".

Op eene vraag van den heer Boodes van
's-Gravenhage antwoordt de Referent nog,
dat de Jongelingsvereniging werkt naar
wenken, schema's, die door deskundigen
worden gemaakt. Welnu, die schema's wor-
den ook bewerkt over dit onderwerp.

(Wordt vervolgd)
L. MEESTERS, Scriba.

Ingezonden.

Onwederstandelijk?

Er is eene lichtzijde bij de verschillen
aangaande de beschouwing van eenige hoofd-
waarheden in onze Gereformeerde kerken en
wel deze, dat ze ons bij vernieuwing tot
nadenken en onderzoek nopen, waarbij een
en ander, dat nog te veel op den achter-
grond stond als factor, betekenis kan
krijgen en over het geheel duidelijker licht
verspreiden kan.

Onwederstandelijk zeker is de werking
des H. Geestes in de bekeering van den
zondaar, van eeuwigheid tot zaligheid voor-
gekend. Doch met dit dogma is niet alles
gezegd, noch minder verklaard op de vraag,
hoe het komt, dat zoo velen in de duisternis
der zonde tot heden toe een prooi des
Satans blijven. Paulus zegt, dat het Evan-
gelie bedekt is in degenen, die verloren
gaan, doch stelt hier niet op den voorgrond
het uitblinden van de onwederstandelijke
werking des H. Geestes, noch zelfs van den
invloed der Evangelie-prediking, maar hij
stelt hier op den voorgrond de groote macht
des Satans, als God der eeuw, 2 Cor. 4:3, 4.

Opdat hen, de ongelovigen, die wel het
Evangelie hooren maar niet verstaan, die
wel beschreven worden doch niet verlicht,
opdat hen niet bestrale de verlichting van
het Evangelie der heerlijkheid van Christus,
die het beeld Gods is, laat de Heere toe,
dat de God der eeuw de zinnen verblindt.

Daar degenen, die verloren gaan als
ongelovigen ons worden voorgesteld, is te
besluiten, dat zij hier bedoeld worden, die
mede het Evangelie hooren en tot wie
het licht uitgaat.

Het verblinden der zinnen schijnt hier
eene bijzondere werking des Satans aan te
duiden in hen, die reeds als alle natuurlijke
mensen verblind zijn door de verleiding
in het Paradijs.

Veronderstellen wij nu, dat er een tijd
in den loop der eeuwen komen kan, dat de
Satan in de onmogelijkheid komt om de zinnen
te verblinden, alsdan eerst komt de groote
macht van het Evangelie der heerlijkheid
van Christus aan het licht onder de volken.

En wat zal nu eenmaal de macht van
den God der eeuw fnuiken? De Evangelie-
prediking? Neen, in dezen zin, want het Evan-
gelie staat hier machteloos tegenover hem,
d.e de zinnen verblindt en die verblind zijn.

Door gerichten en oordeelen moet eerst
de macht van den God der eeuw gefnuikt
worden en niet slechts als draak, maar ook
als oude slang, als Satan, die voortgaat aan
den val in 't Paradijs toe te doen.

Dan, als Gods oordeelen openbaar zijn
geworden, als de oude slang de volkeren
niet verleiden kan en kan voortgaan de
zinnen te verblinden, dan — zoo zegt ons
de Schrift — zullen alle volken komen om
te aanbidden voor Gods aangezicht.

Het is dan ook naar Gods wil, in toela-
ting, dat de oude slang op de wereld en onder
de volken de macht der verleiding behoudt.
Het dient zijn raad. God de Heere laat
zich door Satan wederstaan en gansch zijn
macht tot zijn eigen verderf uitvoeren.

Nogmaals, de H. Geest werkt in de beke-
ring van zondaren onwederstandelijk, doch
niettemin blijft Satan en de macht des onge-
loofs, tot op 's Heeren tijd, onwederstan-
delijk in werking op de wereld en tot zolang
blijft in het algemeen niet de wezenlijke
groote kracht van de Evangelie-prediking
en van hare verlichting, hoewel deze in
sommige tijden boven andere betrekkelijk
groot of klein kan genoemd worden.

Bij het werk der Zending waarin wij —
toegegeven — ziende behooren te zijn in
het gebod, behoort terdege rekening gehouden
te worden met de macht van den God der
eeuw en van de oude slang of Satan en
blijft de bede steeds van kracht: „verstoor
en verbreek de werken des Satans".

God de Heere is almachtig en de H.
Geest is almachtig en onwederstaanbaar;
doch niet buiten hunne wegen, die zij zich
bepaald hebben, voeren zij hun Almacht en
onwederstaanbare kracht uit en ook niet
buiten de middelen van prediking en geloof.
C. J. WESSELS, v. d. M.
Dwingelo, Juli 1901.

Boekaankondiging.

*Het land van Kruger en Steijn door J.
N. van Kesteren. Utrecht Jac. C. van der
Stal.*

Met genoegen kondigen wij de voltooiing
van dit werk aan. De vijf-en-twintig afle-
veringen vormen te zamen een fraai boekdeel
van 407 bladzijden, dat een beknopt en be-
trouwbaar overzicht geeft van de geschiede-
nis van de beide Zuid-Afrikaansche Repu-
blieken. De geschiedenis loopt door tot op
den jongsten tijd toe; het laatste hoofdstuk
geeft een schets van den guerilla-rij, die
thans onder de commandanten Louis Botha,
Piet Botha, Christiaan de Wet, Ben Viljoen,
Koos de la Rey e. a. tegen de Engelschen
voortgezet wordt. Nu de afleveringen com-
pleet zijn en het boek compleet is, zullen
zeker nog velen dit werk zich aanschaffen,
die verzuimd erop in te teekenen. Wij
wensen Schrijver en Uitgever dit succes
gaarne toe, temeer omdat de prijs van f 2,50
billijk is en een keurige stempelband à 40
cents verkrijgbaar is gesteld.

De oorlog in Zuid-Afrika door L. Penning.

De 45e aflevering, die pas verscheen, is
genaderd tot den intocht van Lord Roberts
in Kroonstad op den twaalfden Mei. Of-
schoon sedert de kentering in den oorlog
het verhaal niet zulke aangename gebeurte-
nissen beschrijft als vóór dien tijd, toch is
het belangwekkend, om ze te lezen. En het
is nuttig ook, opdat de belangstelling in
dezen gruwelijken krijg niet bij ons vermin-
dere maar zoo mogelijk nog toeneeme van
dag tot dag. Wij mogen aan de ellenden
van dezen onrechtvaardigen oorlog niet ge-
wend worden. En daarvoor behoedt ons de
lezing van het boeiend verhaal, dat de heer
Penning van dezen oorlog levert.

*Geschiedenis der Hervorming in de 15e,
16e en 17e eeuw. Beschreven voor het Ne-
derlandse volk door R. Hussen. Doersburg.
J. C. van Schenk Brill.*

Vijf afleveringen zagen van dit werk reeds
het licht, die Schrijver en Uitgever beiden
eer aandoen. De vijfde aflevering komt reeds
toe aan het verhaal van Luthers verschijnen
op den Rijksdag te Worms. Gaarne beve-
len wij nu reeds dit werk aan, dat in 20
of 21 afleveringen, elk van f 0,35, compleet
zal zijn.

*Nieuwe Paedagogische Bijdragen onder
redactie van W. Jansen te Utrecht enz.*

De vierde aflevering van den eersten jaar-
gang van dit tijdschrift beveelt zich vooral
aan door een breed en zeer lezenswaard
artikel van den heer Rumscheidt over de
kuisheid in de Christelijke opvoeding. Oud-
ers en onderwijzers kunnen hier met vrucht
kennis van nemen.

*Ons Tijdschrift. Maandblad uit en voor
het leven; met medewerking der lezers.
Onder Redactie van A. J. Hoogenbirk. 6e
Jaargang. Rotterdam, Daamen 1901.*

Dit tijdschrift verdient aanbeveling en
steun. Het tracht dienstbaar te zijn aan de
opwekking en beoefening van eene Christe-
lijke letterkunde. Het zorgt voor verschei-
denheid, zoowel in poëzie als proza en bevat
menig belangrijk artikel. Wij noemen bij
wijze van voorbeeld het opstel van mej. A.
v. d. Vlies over den Roman.

*Marnix, Protestantische stemmen. Derde
Jaargang, 1e en 2e aflevering. Amsterdam G.
van der Hoogt 1901.*

De Redactie van dit tijdschrift kijwt
zich loffelijk van haar taak. De artikelen
in deze beide afleveringen bewijzen dit ge-
noegzaam. Ze handelen o. a. over de Oud-
Katholieke kerk van Nederland door J. H.
Berends, de Hervorming in Spanje in de
19e eeuw door M. F. van Lennep, de kwes-
tie van den Bartholomeüsnacht door J. H.
Schouten, Mariavergoeding door J. N. San-
ders enz.

BAVINCK.

ADVERTENTIËN.

Getrouwd:

HENDRIK PIEFFERS

ALBERTINA ZALSMAN.

Vriendelijk dank voor al de bewij-
zen van belangstelling dezer dagen
genoten.
KAMPEN, 1 Aug. 1901.

Getrouwd:
Dr. LUKAS BAREND LINDEBOOM,

Tandarts

MARGARETHA P. HARRENSTEIN
Wed. van den Welerw. Heer G. KRAMER,
die, ook namens wederzijdsche Fami-
liën, hartelijk dank zeggen voor de
vele bewijzen van belangstelling onder-
vonden.

AMSTERDAM,
25 Juli 1901.

Door 's Heeren gunst werd ons eene
nochter geboren.

A. VERBURG, v. d. M.
L. VERBURG—VEGTER.

HOLWERD,
22 Juli 1901.

Heden verblijdde ons de Heere, door de
geboorte van een welgeschapen Doch-
ter.

M. MEIJERING, v. d. M.
L. MEIJERING—HOVINGA.

NIEUWE-PEKELA,
27 Juli 1901.

Ondergeteekende betuigt langs dezen
weg, mede namens de zijnen, zijnen
hartelijken dank wegens de deelneming,
ondervonden bij het overlijden onzer
geliefde Doode.

Uit aller naam,
M. BOSMAN.

RHOON,
30 Juli 1901.

Opnieuw trof onze gemeente
een gevoelige slag, door het over-
lijden van onzen geliefden broe-
der, Diaken

Jacob van Beek Jhzn.

Zijn leven was Christus, zijn
sterven gewin.

Namens den Kerkeraad,
J. L. SCHOUTEN, *Præsides*.
D. DE BRUIJN Yzn., *Scriba*.

HAZERSWOUDE.

24. 7. '01.

Het behaagde den Heere door
den dood van mij weg te nemen,
mijn geliefden Echgenoot

KAST OOSTERGA,

in den ouderdom van ruim 77
jaren, na een genoegelijke Echt-
vereniging van bijna 40 jaren.
De hoop op een zalig weder-
zien, is mij in dezen tot grooten
troost.

WED. K. OOSTERGA.

BEILEN,
29 Juli 1901.

Gereformeerd Gymnasium TE KAMPEN.

Nu door Curatoren der
Theol. School besloten is met
1 September a.s. de Zesde
Klasse aan het Gymnasium
in te richten, wordt voor dat
Gymnasium verlangd een
Leeraar, bevoegd tot het
geven van onderwijs in Wis-
kunde en Engelsch.
Gegadigden gelieven zich
vóór 1 Augustus aan te
melden bij den Secretaris der
Commissie van Toezicht, Mr.
H. A. van der Vegte, te
Zwolle.

VERHUISD

Dr. L. B. LINDEBOOM,

Amerik. Tandarts,

van Keizersgracht 362
naar Heerengracht 490.

Niet te consulteeren van
heden tot 19 Augustus.

Ger. Kerk Arnhem A.

Uitgeloof de aandelen
No. 41 en No. 119,

welke met de coupons uitbetaald wor-
den bij den boekhouder

M. A. HAFMANS.

UITGELOOT

Aandeel No. 46

ten behoeve der Gereform. kerk Nieu-
werkerk. Betaling bij den Pening-
meester

A. J. GELEIJNSE.

KNAKMODELSIGAREN

f 6.50 en f 8.50 per 1000.

Somatra dek Licht.

Proeven van 500 stuks te bekomen,
franco thuis onder rembours.
J. STAAL, STEENWIJK.

Manufacturen.

Gevraagd tegen primo Octo-
ber een

flinke Bediende,

die tevens genegen is de buiten-clientèle
te bezoeken.

Brieven onder No. 133 aan den
Boekhandelaar

W. J. BERENDS J.J.z.,
te ZWOLLE.

ORGELS!!

Een concurreerende en bekende
orgelhandel vraagt overal agen-
ten om op catalogus orgels te ver-
koopen.

Liefst h. h. muziekonderwijzers
of onderwijzers. Br. fr. lett. Z.
uitgever v/d blad.

STEENWIJKER BEDDENFABRIEK,

opgericht in 1880.

Gezuiverde, Gewasschen en
Gestoomde nieuwe Veeeren.

Citcheen, Wollen en Moltondekens en
Bedtjken in alle soorten.

Linnen Bedtjken met Koorden ge-
maakt 2 persoons 1 bed, 1 peluw, 4
kussens f 7, f 9, f 12, franco thuis.

Van f 7 en f 2 ruim 1 m. 42 c.,
van f 12 1 m. 50 c. en die van satijn-
tijk ook 1 m. 42 c.

No. 1. Met nieuwe Reclame-
bed 2 pers. w.o. een Wollen, een Cit-
chen, een Moltondeken, 50 pd. fijne vee-
ren, geen grooten, 1 tijk gelijk boven-
staande en een overtrek voor bed en pe-
luw, voor f 35,—.

Een extra 2-pers. Bed, waarin
42 pd. veeeren, kost ook nog f 35,
en f 40, f 45, f 50, f 60, f 70.

Een satijntijk w.o. bed, peluw en
2 kussens, ook met koorden, van welke
kleur men verlangt, 10/4 breed, prima
overtrek voor bed en peluw f 3,20,
geheel gere-d, een losse linnen tijk met
fijne blauwe streepjes, 80 cent per el
1,60 Cm. br. franco thuis.

Wie nu een van deze koopt, ontvangt
voor f 2,— 2 halve matrassen toe.

VEEEREN à 35, 40, 50, 60, 70,
80, 100, 120 en 150 cent het pond.

Prima zuivere Kapok. Wie
nu een Kapokbed verlangt, ontvangt
een 2 pers. bed, peluw en kussens,
Satijntijk en 1 wollen- of fantasiedeken
1 gewatteerde en 1 moltondeken en
overtrek voor bed en peluw, voor f 25.
Ieder Bed wordt in een kist verpakt.
Er is nog nooit eenige aanmerking
gemaakt.

Met aanbeveling,

J. KETEL Rz.,

Z/z. Markt, Steenwijk.

P.S. Veeeren tot in de fijnste soorten
voorradij, rembours, vrij zicht en mon-
sters Gratis.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is ver-
schenen, en alom verkrijgbaar gesteld:

DE WELSPREKENDHEID.

DOOR

Dr. H. BAVINCK

75 cent.

Allen die geroepen worden om het
woord te voeren, wordt dit werkje ter
lezing aanbevolen. Niet alleen H.H.
Predikanten, maar ook andere voor-
gangers op vergaderingen zullen hierin
overtuigd van nuttige wenken vinden.

Bij J. H. KOK te KAMPEN ver-
scheen:

DRIE KLEINE VOSSEN

DOOR

Dr. A. Kuiper.

158 Pag. Prijs f 0,80, Geb. f 1,25.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is ver-
schenen:

de Evangelien

VAN

Mattheus, Markus en Lukas,

in onderlinge overeenstemming

gebracht en verklaard

DOOR

JOHANNES CALVIJN.

Opnieuw uit het Latijn vertaald onder
toezicht van wijlen Prof. A. BRUM-
MELKAMP, in leven Leeraar aan de
Theol. School.

Tweede druk.

Dit belangrijk werk, dat bij vernieu-
wing zooveel liefhebbers vond, is nu
compleet in drie delen, samen
1469 bladz. groot 8o, nette druk, en
alom verkrijgbaar voor f 6,00, ge-
bond n in heel linnen band f 7,50.
Alle Boekh. nemen bestel-
lingen aan.

Voor Zanggezelschappen!!

»In het begin van Aug. a.s. is
ter verzending gereed de

nieuwe, goedkope uitgave van
HAZEU, STICHTELIJKE LIEDEREN.

1e en 2e deel op vier stemmen à
90 cts. 2 deelen zamen in linnen
omslag f 1,75.

(In het 2e dl. zijn thans opgenomen:
»HAZEU'S Hervormingslied" Cantate
voor gemengd koor, muziek van DIRK
VAN DER REYDEN, in 1802 bekroond
met de gouden eerepenning v. d. M.pij
v. N. v. 't Algemeen.)

Vraag s.v.p. van uwen boekverkoop-
per een ex. ter inzage. Na ontvangst
van het bedrag — p. postw. — wordt
U een ex. franco toegezonden door
J. Romelingh Uitgever te Gro-
ningen.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is ver-
schenen en op bestelling alom te be-
komen:

Dr. H. BAVINCK.

De wereldverwinnende

kracht des geloofs,

Leerrede over 1 Joh. 5 : 4b

uitgesproken in de Burgwalkerk te
KAMPEN, den 30 Juni 1901

in tegenwoordigheid van

PRESIDENT KRUGER.

30 cent.

J. CALVIJN'S WERKEN.

Verklaring van het boek

GENESIS EN PSALMEN,

benevens van het NIEUWE TESTA-
MENT uit het Latijn vertaald of met
voorrede van de H.H. Ds. LOS, Dr.
BAVINCK, Ds. BOER, KNOTTNE-
RUS, Prof. BRUMMELKAMP, Dr.
FRANSSSEN, Ds. WIELENGA en Ds.
DONNER. 12 deelen gebonden, 12
prachtige Uniforme soliede linnen stem-
pelbanden, nieuw exempl.

Prijs f 45,50 aangeboden voor
f 37,50 door J. WRISTERS, boek-
handel UTRICHT.

TRAKTATEN.

Bij den Uitgever P. MOBACH te
BRUKKELN is vanwege het Geref. Trakt.
genootschap »Filippus" verschenen:
CXXXVIII. Geld! Geld! Geld!!! 4 ct.
CXXXIX. Vroeg naar den Hemel 4 »
CXL. Het afleggen van Geloofs-
belijdenis 5 »

322. Een gezegende sabbat 1 »
323. Prins Frederik Hendrik 1 »
324. Prins Willem II 1 »
325. Niet »het Christendom,"
maar de Christus 1 »
326. De Bruid te New-York 1 »
327. Paul Kruger in het Paleis
van Volksvlucht te Amsterdam 1 »

Het bovenstaande is bij alle solide
boekhandelaren te bekomen.

Ter uitdeeling aan kinderen op
Zondagsscholen worden aanbevolen de

Gekleurde Cents-Prenten

over de Bijbelsche Geschied. O. & N. Test.

Bij toezending van het bedrag wor-
den ze franco verzonden door ZALS-
MAN te Kampen.

Verschenen:

De tweede goedkope druk van:

Dr. H. BAVINCK.

De offerande des Lofs,

Prijs: Ingen. f 0,90. In pracht-
band f 1,25.

De eerste druk van dit schoone werk
was binnen vier weken totaal uit-
verkocht. Zie de vele uitstekende recen-
siën. Na onvaugst van postwissel,
franco toezending.

Uitgever van:
DEN HAAG. FRED. H. VERSCHOOR.

Bij den uitgever A. GEZELLE MEER-
BURG te HEUSDEN verschijnt de
TWEDE JAARGANG

VAN

Wat zegt de Schrift?

Maandblad tot bevordering van het rechte

lezen en uitleggen van Gods Woord,
onder redactie van Prof. L. LINDE-
BOOM, Hoogleraar a/d Theol. School

te Kampen, en met medewerking van
onderscheiden Bedienaren des Woords.
Maandel